

Paisutuse lõpetamine põrkub mitme poole huvidega

Kuigi 2018. aasta riigikohtu otsusega jäi jõusse Keskkonnaameti otsus, millega keelduti vee erikasutusloa andmisest Kunda I paisul paisutamiseks ja hüdroenergia kasutamiseks, esitas ettevõtte 2020. aasta septembris uue keskkonnaloa taotluse.

Keskkonnaameti hinnangul tuleb keskkonnaloa andmisest keelduda, sest plaanitavate tööde käigus muutuks Kunda jõe veerežiim oluliselt. See ohustaks üleeuroopalise tähtsusega lõheliste jõge ja takistaks veekaitse eesmärkide saavutamist.

Keskkonnaloa andmisest keeldumise eelnõule seni laekunud vastuväidetest on enim välja toodud, et Kunda I pais ja hüdroelektrijaam on kuulutatud kulutuurimälestiseks, mille lammutamine on keelatud ja mille säilimiseks on suur avalik huvi. Keskkonnaloast keeldumine ei tähenda aga tingimata paisu lammutamist, paisutust on võimalik likvideerida ka muul viisil. Meie hinnangul on võimalik ühildada looduskaitse- ja muinsuskaitse- hõlmed. Arutelud jätkuvad.

2020. aastal jätkus Linnamäe paisu keskkonnamõjude hindamise aruande täiendamine.

Riigikohus analüüsis 2020. aastal Kotka ja Hellenurme paisu kaasusi, otsused laekusid 2021. aasta

alguses. Mõlemad otsused on olulised ja muudavad mõneti seniseid arusaamasid.

Jõgede ja ojade seisundit mõjutavad kõige enam paisud

Eestis hinnatakse 635 vooluveekogumi seisundit ja neist 40% seisund on hinnatud kesiseks või halvaks. Pooled jõed ja ojad, mille seisund ei ole hea, on mõjutatud paisutustest. Pais on kalastikule rändetõkkeks, mis tähendab et paisust ülesvoolu olevad elupaigad ja kudealad jäävad kasutamata. Seetõttu jääb kalastik liigivaeseks ja vähearvukaks.

Veekogude hea seisundi saavutamiseks on rakendamisel veemajanduskavad aastateks 2015–2021, koostamisel on kavad aastateks 2021–2027. Euroopa Komisjoni kinnitatud elurikkuse strateegia järgi on võetud eesmärgiks taastada 2030. aastaks jõgede vaba vool vähemalt 25 000 km ulatuses. Selleks tuleb kõrvaldada või vähendada kalade liikumist takistavaid tõkkeid ning parandada vee voolu ja setete liikumist. Lahendus peitub paisude osalises avamises või ümber ehitamises, see on aga kulukas ja põrkub erinevate huvidega.

2020. aastaks on **kalade rändevõimalusi parandatud 113** paisutuse juures – rajatud kalapääs või paisutus likvideeritud.

Kalapääsu rajamise või paisutuse likvideerimise järel ei muutu kalastiku seisund veekogus üleöö. Kalastiku seisundi märgatava muutusega läheb aega vähemalt 3–5 aastat. Mõningatel juhtudel võib see aeg olla ka pikem, sest kalastikku mõjutavad teisedki asjaolud.

Aastaraamatu viimane uuendus 30.08.2024